

Fødevareøkonomisk Institut

EU's landbrugspolitik efter 2013

Økonomiske og politiske udsigter

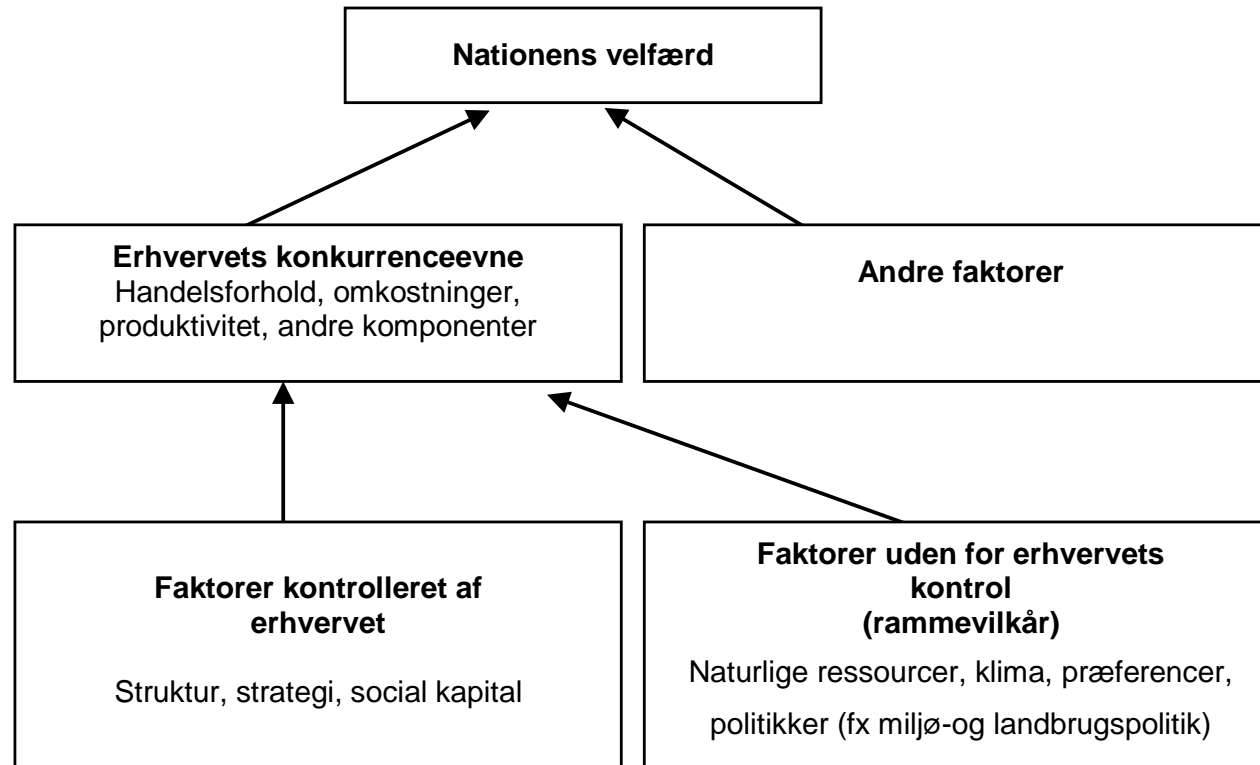
ved
Direktør/Instituttleder Henrik Zobbe
Fødevareøkonomisk Institut
Det Biovidenskabelige Fakultet
Københavns Universitet

Overordnet modelramme

Figur 1. Determinanter og effekter af konkurrenceevne

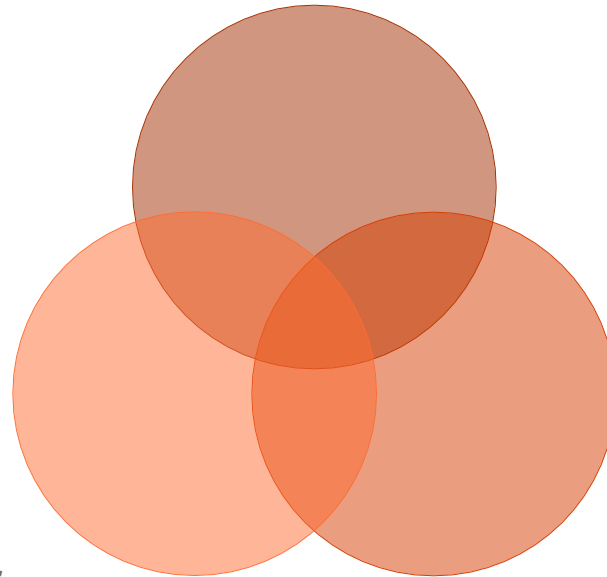

Landbrugets økonomi, konkurrenceevne og udviklingsmuligheder er afhængige af tre forhold:

Landmændenes tilpasningsevne

**Økonomiske
konjunkturer**

**De politiske
rammevilkår**

EU's landbrugspolitik efter 2013 (I)

Udgangspunktet er Kommissionens notat fra den 18. november 2010:

- **Målsætning:** Politikken skal være legitim. Der arbejdes med tre mål. Politikken skal 1) sikre fødevarerforsyning og sikkerhed, 2) sikre miljø og natur i bred forstand og 3) sikre levevilkår og indkomster i landdistrikter.
- **Den institutionelle ramme:** Politikken skal forsat være fælles og bygges op omkring de to traditionelle søjler.
- **Pris- og markedspolitikken:** Et sikkerhedsnet bliver diskuteret. Dette kunne være en fortsættelse af det nuværende system, forsikringer, direkte konjunkturstøtte m.m.

EU's landbrugspolitik efter 2013 (II)

- **Den direkte støtte:** Disse udgør 2/3 dele af støtten. Betalingsformen vil blive bevaret under en eller anden form, ser det ud til. Spørgsmålet er, om de skal variere mellem landene og mellem landmænd, eller om de skal være ens (flat rate).
- **Landdistriktspolitikken og multifunktionalitet:** Søjle II politikker skal være mere målrettede end i dag. Offentlige goder skal støttes. Direkte støtte kan/skal være en compensation for dette og være med til at sikre den europæiske befolknings opbakning til landbrugspolitikken.

EU's landbrugspolitik efter 2013 (III)

I forbindelse med en udredningsopgave for Fødevarerministeriet analyserer vi lige nu Kommissionens oplæg til reform.

Principielle overvejelser

- Støtten skal i princippet kunne medvirke til at nå samfundets politiske målsætninger.
- Den nuværende direkte støtte er ikke længere legitim, og udfasningen bør derfor fortsættes.
- Landbrugets indkomstproblem løses bedst ved hjælp af generelle økonomiske og strukturpolitiske foranstaltninger.
- En samfundsøkonomisk effektiv multifunktionalitets orienteret politik skal tage udgangspunkt i de europæiske og nationale værdier og befolkningens betalingsvillighed for disse.

EU's landbrugspolitik efter 2013 (IV)

Udligning af den direkte støtte (flat rate)

- Kommissionen foreslår en udjævning af den direkte støtte på tværs af medlemslandene og på tværs af landmænd.
- For at kunne vurdere dette er en vigtig overvejelse, om den direkte støtte er afkoblet produktionen, som EU påstår.
- Vi analyserer to scenarier: Et hvor støtten er afkoblet og knyttes til jorden, og et hvor støtten påvirker produktionen gennem en påvirkning af arbejdskraft og kapital indsats.
- Udgangspunktet er, at den samlede direkte støtte i EU i 2020 er € 39,9 mia., hvilket giver et gennemsnit på € 223 pr. EU hektar (kr. 1.660,- pr. ha.).

EU's landbrugspolitik efter 2013 (V)

Foreløbige resultater

Scenarie I:

- Da støtten er knyttet til jord, er der en stor effekt på jordprisen. Samlet set reduceres støtten i Danmark med € 325 mio., hvilket resulterer i, jordprisen falder relativt markant (12 procent). Landbrugets faktorindkomst vil derfor også falde (4 procent).

Scenarie II:

- Jordprisen reduceres lidt mindre end under scenarie I (10 procent), hvorimod landbrugets faktorindkomst vil falde mere (5 procent). Arbejdskraft og kapital reduceres, og den samlede produktion vil derfor falde. Relativt taber landbrug til industri.

Next step: Konsekvenser af flat rate i Danmark.

Forudsætninger for at kunne analysere de mulige danske konsekvenser i 2028

- FADN-data fra 2006 er anvendt som grundlag for analysen, idet 2006 må betegnes som et normalt år med hensyn til indtjening.
- En baseline er udregnet med udgangspunkt i sundhedsreformens vedtagelser af modulation, udfasninger og ændringer.
- Fire alternative scenarier analyseret i forhold til baseline
  - 1) 35 procents reduktion af den direkte støtte i Danmark for at opnå den samme støtte/ha i EU, 2) Afskaffelse af alle tillægsbetalinger og derefter generel reduktion til budgetramme, 3) Introduktion af et støtteloft på € 100.000,- og derefter generel reduktion til budgetramme og 4) En kombination af de tre ovennævnte.

Potentielle reformscenariers økonomiske konsekvenser for forskellige bedriftstyper (kr./bedrift)

	Full time crop farms	Full time cattle farms	Full time pig farms and others	Part time farms
Baseline (2006)				
Number of farms	4.119	5.247	4.500	41.936
Gross yield, including coupled subsidies	1.133.111	2.155.986	4.638.994	55.912
Operating costs	1.352.996	1.957.469	4.370.558	125.324
Gross profit	-219.885	198.517	268.436	-69.412
General subsidies	377.431	349.737	270.263	37.633
Net profit, before net interest	157.547	548.254	538.700	-31.779
Net profit, before net interest				
35 pct. reduction of all payment rates	29.409	432.249	447.759	-43.380
Abolition of supplementary payments	49.153	379.371	474.610	-41.585
100.000 upper ceiling	26.181	433.285	450.826	-43.527
Combination	42.002	380.119	475.471	-41.064
Economic loss due to change				
35 pct. reduction of all payment rates	-128.138	-116.006	-90.940	-11.601
Abolition of supplementary payments	-108.394	-168.883	-64.090	-9.806
100.000 upper ceiling	-131.366	-114.969	-87.874	-11.749
Combination	-115.544	-168.135	-63.228	-9.286

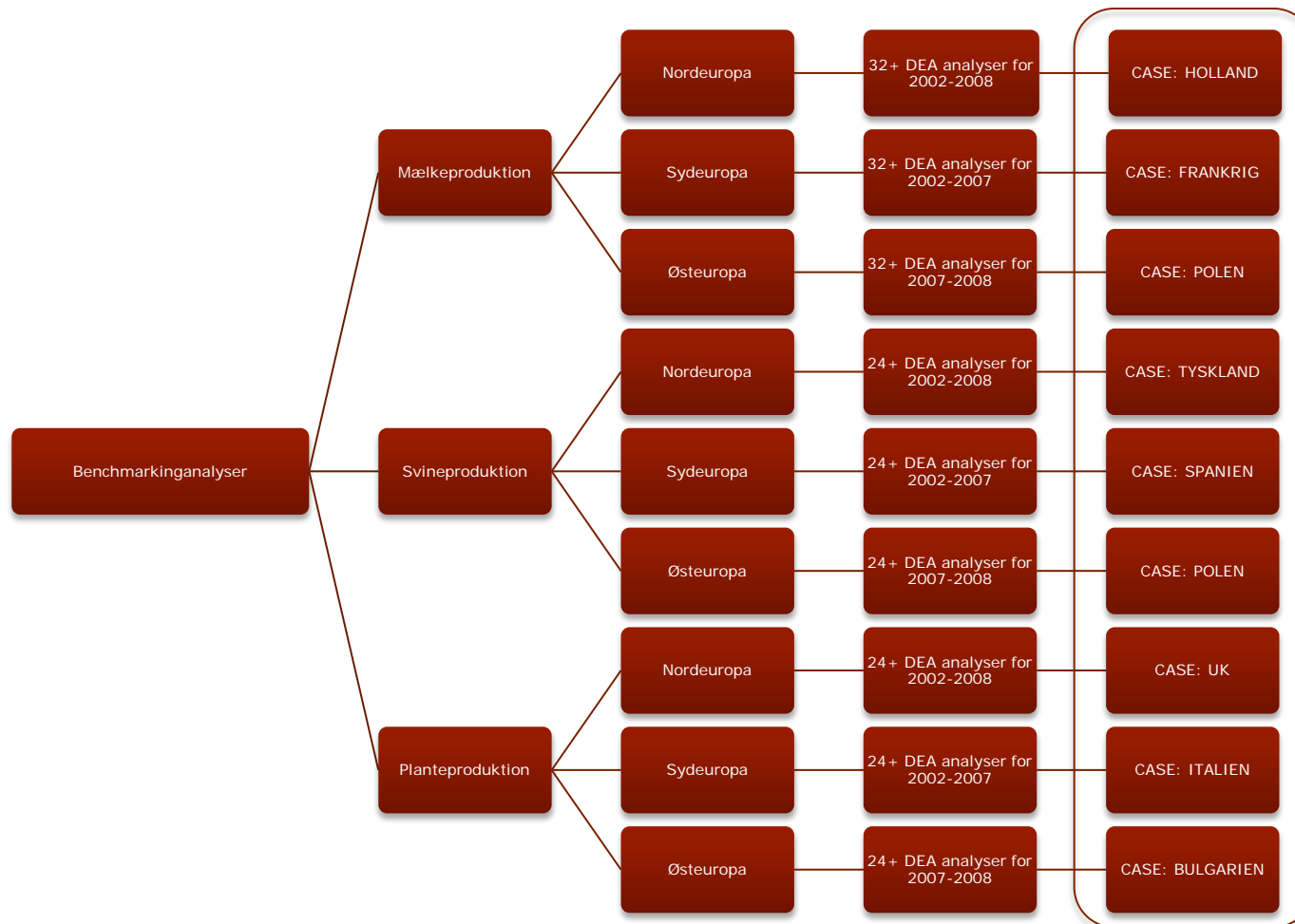
Fødevarøkonomisk Institut

Læs mere på www.foi.dk

Stort datasæt og mange analyser (ca. 700.000 observationer og over 1000 DEA-analyser)

Resultatet ultra kort

- Danmark er generelt belastet af høje løn- og kapitalomkostninger.
  - Løn og kapital forklarer meget af de relative forskelle ift. de øvrige lande.
  - Løn har været en relativt større belastning end kapital.
- Det til trods:
  - klarer DK sig middelhøjt indenfor planteproduktion i Nord og Syd:
    - med nedadgående tendens i Nord.
  - klarer DK sig middelhøjt indenfor mælkeproduktion i Nord:
    - med opadgående tendens i Nord og Syd.
- Korrigeres der alene for lønomkostninger (samme timeløn):
  - Ligger DK i top indenfor mælke- og planteproduktion.
  - Ligger DK kun middelhøjt indenfor svineproduktion.
- Korrigeres der for både løn- og kapitalomkostninger:
  - Halter svineproduktion i DK stadig bagefter.
  - Mulig årsag: Den manglende mulighed for at opdele provenuet fra salg af hhv. smågrise og slagtesvin.

Case analyser af relevante lande

Metode: Komparativ regnskabsanalyse baseret på FADN

Eksempel: Sammenligning af svineproduktion mellem Tyskland og Danmark

Indikatoranalyse for 2008

	Enhed	Tyskland	Danmark	Forskel
Eksterne omkostninger				
Betalte lønninger				
Timer	time/DE(svin)	16	9	-7
Pris	euro/time	9	21	12
Betalte renter				
Gæld	euro/DE(svin)	927	4.694	3.767
Gennemsnitlig rente betalt	%	4,4	7,3	2,9
Anlægsaktiver				
Jord mv.	euro/DE(svin)	1.488	3.330	1.842
Bygninger	euro/DE(svin)	579	1.613	1.034
Totale passiver				
Lang- og mellemfristet gæld	euro/DE(svin)	558	4.453	3.895

FØ

Identificerede forskelle i rammevilkår på den valgte case bedrift med svineproduktion

Bedrifts case analyser

Metode:
Sammenligning af vilkår baseret på konkrete danske bedrifter

Eksempel:
Sammenligning af svineproduktion mellem Tyskland og Danmark

Rammevilkår	Danmark	Tyskland	Vurdering af økonomisk betydning
Kvælstof-reguleringen	Maksimum 140 kg N pr. ha Minimumskrav for udnyttelse af kvælstof i svinegylle er 75 %	Maksimum 170 kg N pr. ha Krav om udnyttelse af 60-65 % af kvælstof i gyllen	++
Efterafgrøder	10/14 pct. af kornarealet	Ingen generelle regler om efterafgrøder	0
Pesticidagifter Lugtemission	Værdiafgift Der stilles strenge krav, er en del af miljøgodkendelsen, som er besværlig og dyr at få gennemført	Ingen Lugt- og afstandsgrenser reguleres på delstatsniveau, og er baseres på en godkendelsesprocedure	+ 0
Krav til dyresundhed	Sundhedsrådgivningsaftaler er obligatoriske for besætninger af en vis størrelse. Der er mellem 9 og 12 årlige besøg i sobesætninger og 4-6 i slagtesvinebesætninger. Besætninger uden en sundhedsrådgivningsaftale skal have mindst et årligt besøg.	Krav om to årlige dyrlægebesøg eller 1 besøg pr. slagtesvineperiode	+
Tilskud til solcelleanlæg	Afregningspris 60 øre pr. kWh i de første 10 år og 40 øre de efterfølgende år	Afregningspris varierer mellem 161 – 214 øre pr. kWh, prisen er fast i 20 år	++
Arbejdsløn	Høje danske lønninger, normalt baseret på overenskomster med fagforeningerne	Lavere lønniveau, på mange områder ingen overenskomster, ligesom der bruges arbejdskraft fra Østeuropa	++
Momsregler	Landmænd skal følge de almindelige momsregler	Tyske landmænd kan fritages fra momsordningen og i stedet få 10,7 pct. oveni deres salgspris	++
Energiafgifter	Energiafgifterne refunderes	Energiafgifterne refunderes ikke	+
Arvelovgivning	Arveafgift	Ejendommen går normalt i arv fra far til "søn" uden større gældsætning, særdeles kompliceret skattelovgivning	++

Note: 0=lille betydning, += mindre betydning, ++=stor betydning. Der er udelukkende tale om skøn.

Eksempel på analyse af konkret rammevilkår: Beregning af den økonomiske betydning af forskel i kvælstofregulering mellem Danmark og Tyskland for casebedriften med svineproduktion

Forskel i indtjening og omkostninger for case bedriften grundet forskel i N-reguleringen mellem Danmark og Tyskland

	Enheder	Samlet beløb (kr.)
Lavere udbytte	0 hkg/ha	0
Krav om højere udnyttelse (ca. 5 pct. enheder)	Større omfang af nedfældning (3-5 kr, pr tons)	36 – 60.000
Efterafgrøder	Ca. 500 – 800 kr. pr. ha for 67 ha efterafgrøder	34 – 54.000
Strammere harmonikrav (1,4 DE/ha <-> 1,7 DE/ha)	Ca. 50-100 ha af 500 - 750 kr./ha	25-75.000
Administrative omkostninger	N-prøver N-balance regnskab Gødningsregnskab	Ca. 0
I alt		95 – 189.000